

บทที่ 4

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยและอังกฤษ โดยเน้นการศึกษาเฉพาะในส่วนของหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีในการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินของกลุ่มธุรกิจดังกล่าว การศึกษาได้ทำการศึกษาหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของไทยจำนวน 11 บริษัท และบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อังกฤษจำนวน 20 บริษัท กลุ่มธุรกิจพลังงาน ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547 เพื่อทราบถึงลักษณะการเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มธุรกิจดังกล่าว โดยทำการศึกษามาตรฐานการบัญชีไทยที่เกี่ยวข้องจำนวน 16 ฉบับ และมาตรฐานการรายงานทางการเงินของประเทศอังกฤษที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 ฉบับ เพื่อใช้ในการกำหนดรายการที่ควรเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินของทั้งสองประเทศ แล้วทำการเปรียบเทียบกัน

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยและบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อังกฤษ กลุ่มพลังงานทั้งหมด 71 รายการที่มีการเปิดเผย พบว่ามีจำนวนรายการที่มีการเปิดเผยและสามารถเปรียบเทียบกันได้ทั้งสิ้น 25 รายการ โดยได้นำสัดส่วนการเปิดเผยเทียบเป็นร้อยละ แล้วหาค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ปี โดยผลการศึกษาจากการเปิดเผยทั้ง 25 รายการ สามารถสรุปความเหมือนกันและความแตกต่างกันของการเปิดเผยข้อมูลได้ดังนี้

1. รายการที่มีการเปิดเผยข้อมูลเหมือนกันประกอบด้วย 13 รายการ โดยข้อมูลที่มีอัตรา การเปิดเผยในระดับเดียวกันของบริษัทในทั้งสองประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายบัญชี ข้อมูลที่ระบุว่าได้จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หลักเกณฑ์ในการจัดหางบการเงินของบริษัทและงบการเงินรวม ลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อนี้สงสัย จะสูญ เงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และค่าเสื่อม การนำเสนอ ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน และเครื่องมือทางการเงิน เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่มีอัตรา การเปิดเผยอยู่ระดับสูงเหมือนกัน ส่วนการเปิดเผยข้อมูลเรื่องส่วนของทุน และเงินทุนและเงิน

สำรอกของกิจการ เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลอยู่ระดับค่อนข้างสูงเหมือนกัน และสุดท้ายการเปิดเผยข้อมูลเรื่องต้นทุนขายและต้นทุนดำเนินงาน เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่มีอัตราการเปิดเผยอยู่ระดับต่ำเหมือนกัน

ข้อมูลที่มีอัตราการเปิดเผยในระดับต่างกันของบริษัทในทั้งสองประเทศ แต่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยต่างกันไม่เกินร้อยละ 20 มีจำนวนทั้งสิ้น 2 รายการ คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลต่างกันร้อยละ 19.09 และเงินเบิกเกินบัญชี และหนี้ระยะสั้นครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลต่างกันร้อยละ 20

และจากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลที่มีเหมือนกันจำนวน 13 รายการนั้น พบว่า

1.1) รายการการเปิดเผยข้อมูลส่วนใหญ่มีอัตราการเปิดเผยระดับสูงหรือค่อนข้างสูงเหมือนกัน คือรายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายบัญชี ข้อมูลที่ระบุว่าได้จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินของบริษัทและงบการเงินรวม ลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และค่าเสื่อม ส่วนของทุน เงินทุนและเงินสำรองของกิจการ การนำเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน เครื่องมือทางการเงิน คงมีเพียงแต่รายการการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องต้นทุนขายและต้นทุนดำเนินงานเท่านั้น ที่มีอัตราการเปิดเผยโดยเฉลี่ยในทั้งสองประเทศอยู่ในระดับต่ำเหมือนกัน และเป็นรายการที่ไม่มีมาตรฐานการบัญชีในเรื่องนั้นกำหนดออกมาบังคับใช้ในทั้งสองประเทศเลย

1.2) รายการที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยอยู่ระดับสูงหรือค่อนข้างสูงนั้น มีถึง 5 รายการที่มีมาตรฐานการบัญชีในเรื่องนั้น ๆ ออกมาบังคับใช้ในทั้งสองประเทศ คือรายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายบัญชี รายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย รายการการเปิดเผยข้อมูลเรื่องของที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และค่าเสื่อมราคา รายการการนำเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน และรายการการเปิดเผยเรื่องเครื่องมือทางการเงิน โดยจะเห็นได้ว่าในบางรายการมีมาตรฐานการบัญชีออกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกินกว่า 1 ฉบับอีกด้วย

1.3) รายการที่มีอัตราการเปิดเผยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงนั้น มี 4 รายการที่มีมาตรฐานทางการบัญชีกำหนดออกมาบังคับใช้ในเรื่องนั้น ในประเทศไทย แต่ไม่มีมาตรฐานทางการบัญชีหรือมาตรฐานเกี่ยวกับการรายงานทางการเงินกำหนดบังคับใช้ในประเทศอังกฤษ คือรายการการเปิดเผยข้อมูลที่ระบุว่าได้จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป รายการการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของหลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินของบริษัทและงบการเงินรวม และรายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ

1.4) รายการที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับที่สูงนั้น มี 3 รายการที่ไม่มีมาตรฐานทางการบัญชีบังคับใช้ในเรื่องนั้น ๆ ในทั้งสองประเทศเลย คือรายการเงินเบิกเกินบัญชีและหนี้ระยะสั้นครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี การแสดงรายการในส่วนของทุน และรายการการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องเงินทุนและเงินสำรองของกิจการ

2. รายการที่มีการเปิดเผยข้อมูลต่างกัน มีจำนวนทั้งสิ้น 12 รายการ โดยข้อมูลที่มีอัตราการเปิดเผยต่างระดับกันของบริษัทในทั้งสองประเทศ และมีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยต่างกันเกินร้อยละ 20 คือ การเปิดเผยข้อมูลเรื่องเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 72.73 รายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 50 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 28.34 การรับรู้การเคลื่อนไหวในส่วนของทุน มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลต่างกันร้อยละ 65 กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 43.19 รายได้ มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 27.58 กำไรจากการดำเนินงาน / กำไรสุทธิ มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 40.76 ต้นทุนเกี่ยวกับพนักงาน มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 43.64 ภาษี มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 66.67 ค่าตอบแทนกรรมการ มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 33.79 ค่าตอบแทนสำนักงานสอบบัญชี มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 23.33 และรายการดอกเบี้ยสุทธิ มีอัตราการเปิดเผยต่างกันร้อยละ 63.33

และจากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลที่ต่างกันจำนวน 12 รายการนั้น พบว่า

2.1) ส่วนใหญ่รายการการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันจำนวน 10 รายการ เป็นความแตกต่างที่อัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยของบริษัทอังกฤษมีการเปิดเผยสูงกว่าบริษัทไทยประมาณ 2 เท่า ได้แก่รายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตน การรับรู้การเคลื่อนไหวในส่วนของทุน กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน รายได้ กำไรจากการดำเนินงาน / กำไรสุทธิ ต้นทุนเกี่ยวกับพนักงาน ภาษี ค่าตอบแทนกรรมการ ค่าตอบแทนสำนักงานสอบบัญชี และดอกเบี้ยสุทธิ

2.2) รายการการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทอังกฤษมีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทไทยนั้น มี 2 รายการที่เป็นรายการที่มีมาตรฐานการบัญชีกำหนดออกมาบังคับใช้ในเรื่องนั้น ในประเทศอังกฤษ แต่ในประเทศไทยไม่ได้มีมาตรฐานทางการบัญชีออกมาบังคับใช้เลย คือรายการการเปิดเผยข้อมูลเรื่องสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และเรื่องภาษี

2.3) รายการการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทอังกฤษมีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทไทยนั้น มี 1 รายการที่มีมาตรฐานการบัญชีออกมาบังคับใช้ในทั้งสองประเทศ คือรายการการเปิดเผยข้อมูลเรื่องกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน

2.4) รายการการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอังกฤษมีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทไทยนั้น มี 1 รายการ ที่เป็นรายการที่มีมาตรฐานการบัญชีออกมาบังคับใช้ในประเทศไทย แต่ไม่มีมาตรฐานการบัญชีออกมาบังคับใช้ในประเทศอังกฤษ แต่อัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยของบริษัทอังกฤษ กลับสูงกว่าบริษัทไทย คือรายการการเปิดเผยข้อมูลเรื่องรายได้

2.5) รายการการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอังกฤษมีระดับอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทไทยนั้น มีถึง 6 รายการ ที่ไม่ได้มีมาตรฐานการบัญชีออกมาบังคับใช้ในทั้งสองประเทศ แต่กลับเป็นบริษัทอังกฤษที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยที่สูงกว่าบริษัทไทย คือ รายการการรับรู้การเคลื่อนไหวในส่วนของทุน กำไรจากการดำเนินงานหรือกำไรสุทธิ ต้นทุนเกี่ยวกับพนักงาน ค่าตอบแทนกรรมการ ค่าตอบแทนสำนักงานสอบบัญชี และดอกเบี้ยสุทธิ

2.6) รายการการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทไทยมีระดับอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยสูงกว่าบริษัทอังกฤษใน 2 รายการนั้น พบว่าทั้งสองรายการเป็นรายการที่ไม่มีมาตรฐานการบัญชีออกมาบังคับใช้ในทั้งสองประเทศเลย คือรายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด และรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

นอกเหนือจากการศึกษาเกี่ยวกับอัตราการเปิดเผยในแต่ละระดับแล้วปริมาณการเปิดเผยข้อมูลที่มีความแตกต่างกันก็เป็นสิ่งเพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษา โดยพบว่ารายการการเปิดเผยข้อมูลเรื่องลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูงของประเทศไทยมีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยต่ำกว่าบริษัทอังกฤษมาก โดยจะเป็นการแสดงผลรายการแยกตามอายุหนี้ มีการแสดงผลรายการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูง และมีการให้รายละเอียดเพิ่มเติมในคำอธิบายเพิ่มเติมอีกด้วย ในขณะที่บริษัทอังกฤษมีเพียงการแสดงผลรวมของลูกหนี้การค้าเป็นรายการเดียวในรายการนี้ระยะสั้นครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี เท่านั้น และรายการการเปิดเผยข้อมูลในส่วนของทุนก็จะพบว่าบริษัทอังกฤษมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทไทยมาก มีทั้งจำนวนหุ้น มูลค่าหุ้น การแสดงผลการที่ส่งผลกระทบต่อส่วนของทุน เหตุการณ์การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับทุน และคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับทุน ในขณะที่บริษัทไทยมีเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทุนเป็นรายการตามข้อกำหนดตามมาตรฐานการบัญชีเท่านั้น

และยังพบว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอังกฤษมีหัวข้อและเนื้อหาไปในทางวิเคราะห์มากกว่าบริษัทไทย ทั้งลำดับในการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินยังมีการลำดับที่แตกต่างกัน โดยที่บริษัทไทยเน้นรายละเอียดทางด้านงบดุลมาก่อน โดยเริ่มจากสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน แล้วจึงนำเสนอในส่วนรายละเอียดของรายงานในงบกำไรขาดทุน แต่บริษัทอังกฤษเน้นในการนำเสนอข้อมูลในส่วนของงบกำไรขาดทุนมาก่อน โดยเริ่มที่การรายงานจำแนกตามส่วนงาน

รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลการดำเนินงาน แล้วจึงนำเสนอข้อมูลในส่วนของคุณค่าด้านสินทรัพย์
หนี้สิน และเหตุการณ์อื่น ๆ

4.2 อภิปรายผลการศึกษา

กล่าวโดยสรุปในภาพรวมของทั้งสองประเทศ พบว่า บริษัทไทยนั้น รายการส่วน
ใหญ่ที่มีการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยในระดับสูง เป็นรายการที่มีมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้ใน
เรื่องนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยเกี่ยวกับนโยบายบัญชี ที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการ
บัญชีฉบับที่ 35 เรื่อง “การนำเสนองบการเงิน” รายการการเปิดเผยเกี่ยวกับลูกหนี้การค้าและค่า
เผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่อง “หนี้สงสัยจะสูญและหนี้
สูญ” เป็นต้น คงมีเพียงรายการการแสดงผลการดำเนินงานของทุน รายการการเปิดเผยข้อมูลเรื่อง
เงินทุนและเงินสำรองของกิจการ รายการการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินสดและรายการเทียบเท่าเงิน
สด และรายการการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันเท่านั้น ที่ไม่มี
มาตรฐานการบัญชีออกมาบังคับใช้ แต่อัตราการเปิดเผยข้อมูลของรายการดังกล่าว โดยเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับสูงเช่นกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับบริษัทอังกฤษที่รายการส่วนใหญ่ที่มีการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ย
อยู่ในระดับที่สูงนั้นจะเป็นทั้งรายการที่มีและไม่มีมาตรฐานการบัญชีกำหนดออกมาบังคับใช้ และ
อาจเป็นรายการที่ไม่มีมาตรฐานการบัญชีบังคับใช้อีกด้วย ที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ย
มากกว่ารายการที่มีมาตรฐานการบัญชีบังคับใช้

ข้อสังเกตเพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษาคือปริมาณการเปิดเผยข้อมูลของรายการที่เป็นรายการ
ที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยเหมือนกันคือ รายการการเปิดเผยข้อมูลการแสดงผลการ
ดำเนินงานของทุน โดยที่บริษัทอังกฤษมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าปริมาณการเปิดเผยข้อมูล
ของบริษัทไทย โดยที่รายการในส่วนของทุนนั้น บริษัทอังกฤษได้แยกแสดงรายการในหลายหัวข้อ
นอกเหนือจากการแสดงผลการดำเนินงานของทุน เช่นรายการหัวข้อใบแสดงสิทธิ์ รายการการรับรู้
การเคลื่อนไหวในส่วนของทุน ฯลฯ จึงทำให้ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องนี้ของบริษัทอังกฤษ
มีสูงกว่าบริษัทไทยมาก ทั้ง ๆ ที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกัน ในขณะที่
รายการการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญกลับเป็นไปในทาง
ตรงกันข้าม คือปริมาณการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทไทยกลับมีมากกว่าปริมาณการเปิดเผยข้อมูล
ของบริษัทอังกฤษ โดยการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทไทยในเรื่องเกี่ยวกับลูกหนี้ จะเป็นการแยก
แสดงผลการตามอายุหนี้ การแสดงผลมูลค่าการเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การแสดงผลมูลค่าลูกหนี้แยกตาม
ประเภทลูกหนี้ และยังมีกรให้คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลูกหนี้ อีก ในขณะที่บริษัทอังกฤษ การ
แสดงผลการลูกหนี้เป็นเพียงรายการย่อยที่แสดงไว้ในส่วนของหนี้สินอื่น ๆ (สินทรัพย์) เท่านั้น

และยังเป็นการแสดงมูลค่าลูกหนี้รวม โดยไม่มีการแยกแสดงรายการลูกหนี้ย่อยลงไป หรือให้คำอธิบายเพิ่มเติมอื่นเกี่ยวกับลูกหนี้ด้วย

ความแตกต่างกันระหว่างการเปิดเผยข้อมูลในทั้งสองประเทศเนื่องมาจากความแตกต่างในด้านมาตรฐานการบัญชีที่ออกมากำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชีในทั้งสองประเทศ ซึ่งพบว่าในประเทศไทย มีมาตรฐานอยู่ 2 แบบ ออกมารองรับการปฏิบัติงานทางบัญชี และการปฏิบัติงานทางการเงิน ในขณะมาตรฐานการบัญชีไทยจะเป็นแบบที่ มาตรฐานการบัญชี 1 ฉบับ จะครอบคลุมทั้งเรื่องแนวปฏิบัติทางการบัญชีและแนวปฏิบัติทางการเงิน และในปัจจุบันมาตรฐานที่ใช้อยู่ในประเทศไทยมี 11 ฉบับ เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางการบัญชี และมีอีก 20 ฉบับ เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางการเงินทางการเงิน ในขณะที่บริษัทไทยมีมาตรฐานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอยู่ 33 ฉบับ (รวมแม่บทการบัญชีด้วย)

นอกเหนือจากความแตกต่างทางการเปิดเผยข้อมูลใน 2 ประเทศที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว เรายังสามารถเห็นได้ชัดเจนอีกอย่างหนึ่งว่า การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอังกฤษมีทั้งหัวข้อและเนื้อหาไปในทางวิเคราะห์มากกว่าบริษัทไทย ทั้งลำดับในการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินยังมีการลำดับที่แตกต่างกัน โดยที่บริษัทไทยเน้นรายละเอียดทางด้านงบดุลมาก่อน โดยเริ่มจากสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน แล้วจึงนำเสนอในส่วนรายละเอียดของรายงานในงบกำไรขาดทุน แต่บริษัทอังกฤษเน้นในการนำเสนอข้อมูลในส่วนของงบกำไรขาดทุนมาก่อน โดยเริ่มที่การรายงานจำแนกตามส่วนงาน รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลการดำเนินงาน แล้วจึงนำเสนอข้อมูลในส่วนของงบดุล ด้านสินทรัพย์ หนี้สิน และเหตุการณ์อื่น ๆ

การที่การเปิดเผยข้อมูลของบริษัททั้ง 2 ประเทศมีความแตกต่างกัน ปัจจัยอีกหนึ่งปัจจัยน่าจะมาจากขนาดของตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอังกฤษถือว่าเป็นตลาดหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงและมีมูลค่าการลงทุนที่สูงกว่ามากเมื่อเทียบกับตลาดหลักทรัพย์ไทย ดังนั้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของอังกฤษจึงมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บการเงินให้ครอบคลุมในทุกด้านมากกว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย

อีกทั้งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของอังกฤษก็เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีฐานการลงทุนอยู่ทั่วโลก และมีขนาดการลงทุนที่สูงกว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของไทยมาก ดังนั้นการจัดทำงบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ จึงต้องเป็นไปตามความต้องการของนักลงทุนมากกว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย

ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่ารายงานทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อังกฤษจะมุ่งนำเสนอข้อมูลในแง่ของการจูงใจนักลงทุน และมุ่งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัทต่อสายตานักลงทุนมากกว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายงาน

ทางการเงินของบริษัทไทยที่มุ่งเน้นนำเสนอข้อมูลให้ตรงตามมาตรฐานหรือระเบียบที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์กำหนด

นอกจากนี้การที่ประเทศไทยมีมาตรฐานการนำเสนอรายงานทางการเงินออกมารองรับรูปแบบการนำเสนอของการเงิน จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลของไทยมีรูปแบบที่ชัดเจนและแน่นอน ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูลในส่วนของความสนใจยังมีไม่มากนัก ยกเว้นในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักลงทุนที่มีอัตราการเปิดเผยข้อมูลที่สูง ในขณะที่ประเทศอังกฤษเองกลับไม่มีมาตรฐานในเรื่องของการนำเสนอรายงานทางการเงินที่ชัดเจนออกมารองรับ มีเพียงแต่มาตรฐานการรายงานทางการเงินออกมารองรับในบางรายการเท่านั้น จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอังกฤษมีกรอบรูปแบบในการนำเสนอแบบกว้าง ๆ เท่านั้น ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลโดยส่วนใหญ่ของบริษัทอังกฤษจึงเป็นไปด้วยความสมัครใจ และคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตัวกิจการเอง ที่จะมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ใช้เงินเป็นสำคัญ

4.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

- ความแตกต่างกันในเรื่องการจัดประเภทรายการ ทำให้การจัดกลุ่มประเภทรายการในบางรายการมีความไม่ชัดเจน โดยในบางรายการที่มีการเปิดเผยในบริษัทไทยกลับพบว่าในบริษัทอังกฤษ สามารถแตกได้เป็นหลายรายการ และการแตกรายการการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว มักจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลจากบริษัทเดียวกัน แต่ในการศึกษาค้างนี้จะยุบรวมเป็นรายการการเปิดเผยข้อมูลในรายการเดียว ซึ่งอาจทำให้การศึกษาเห็นภาพไม่ชัดเจนของการเปิดเผยข้อมูล

- ความแตกต่างกันของการจัดประเภทของสินทรัพย์ หรือหนี้สิน จะเห็นได้ชัดว่าในงบดุลของบริษัทอังกฤษมีลักษณะรายการต่างจากบริษัทไทยมาก โดยในบางรายการไม่มีการเปิดเผยในงบดุลของบริษัทอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นรายการลูกหนี้การค้า เจ้าหนี้การค้า หนี้สินหมุนเวียนอื่น หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น หนี้ระยะสั้นอื่น ๆ ฯลฯ แต่จะเป็นรายการที่รวมอยู่ใน หนี้ระยะสั้นอื่น หนี้ระยะสั้นครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี ฯลฯ ซึ่งจะรวมอยู่กับรายการอื่นของบริษัทเท่านั้น ในขณะที่บริษัทไทยมีการจัดประเภทของสินทรัพย์ หรือหนี้สินอย่างชัดเจน จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลมีความแตกต่างกัน

- การในบางรายการมีการเปิดเผยข้อมูลในบริษัทไทย แต่กลับไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในบริษัทอังกฤษ เช่นรายการข้อมูลทั่วไปของกิจการ รายการการส่งเสริมการลงทุน รายการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ฯลฯ และในทางกลับกันมีการเปิดเผยข้อมูลในบริษัทอังกฤษ แต่กลับไม่มีการ

เปิดเผยข้อมูลในบริษัทไทยเช่น รายการหนี้ระยะสั้นอื่น (ด้านสินทรัพย์) หนี้ระยะยาวครบกำหนดชำระมากกว่า 1 ปี รายการงบแสดงกำไรขาดทุนรวม 5 ปี ฯลฯ จึงทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากการที่บริษัทอังกฤษไม่มีการเปิดเผยเรื่องรายการการส่งเสริมการลงทุน หรือการที่บริษัทไทยไม่มีการเปิดเผยเรื่องหนี้ระยะสั้นอื่น เนื่องจากไม่มีการเปิดเผยรายการนั้น ไม่ใช่อัตราการเปิดเผยข้อมูลนั้นเป็น ศูนย์ เป็นต้น

- รายการการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทไทยและบริษัทอังกฤษที่เป็นรายการที่จากการที่บริษัทในทั้งสองประเทศไม่มีการเปิดเผยข้อมูล อันเนื่องมาจากการที่บริษัทไม่เกิดรายการนั้นขึ้นในบริษัท เช่น รายการเงินการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น เงินลงทุนระยะยาวอื่น เงินกู้ยืมระยะยาว หุ้นกู้ ฯลฯ จึงทำให้อัตราการเปิดเผยข้อมูลในรายการดังกล่าวไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เพราะถือว่าการที่บริษัทนั้นไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าวไม่ใช่เป็นเพราะไม่พร้อมจะเปิดเผย แต่เนื่องมาจากการที่บริษัทไม่มีรายการนั้นเกิดขึ้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องเปิดเผย

4.4 ข้อเสนอแนะอื่น

- ส่งเสริมให้มีการศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ชั้นนำในประเทศอื่น ๆ

เนื่องจากในแต่ละประเทศได้มีแนวปฏิบัติหรือมาตรฐานการบัญชีที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ทิศทางของการเปิดเผยข้อมูลมุ่งไปสู่ผู้ใช้งบการเงินคนละกลุ่ม และเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการข้อมูลของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างถูกต้อง การเปิดเผยข้อมูลจึงมีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน การที่ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ชั้นนำในหลาย ๆ ประเทศเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ทำให้การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยมีความเป็นมาตรฐานสากล และตรงกับความต้องการของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นด้วย

- ส่งเสริมให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยมีการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งบการเงินเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาเห็นได้ชัดเจนว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทยส่วนใหญ่การเปิดเผยข้อมูลยังเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์ การเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจยังมีน้อย ซึ่งเมื่อเทียบกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของ

อังกฤษแล้ว บริษัทเหล่านั้นเป็นการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจมากกว่า และการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจเหล่านั้น ยังเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้เป็นอย่างดีด้วย อีกทั้งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวยังเป็นการช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัทต่อสายตานักลงทุน และเป็นการจูงใจสำหรับการลงทุนในบริษัท

4.5 ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม

- การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะการเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของไทยและอังกฤษเท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อด้วยเลย ไม่ว่าจะเป็น ทุนจดทะเบียน รายได้ กำไร ฯลฯ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทได้ ดังนั้นจึงอาจมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลกับตัวแปรอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลใน 2 ประเทศที่ชัดเจนขึ้น

- การศึกษาครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น โดยไม่ได้สนใจที่บริษัทจะไปเปิดเผยข้อมูลในส่วนอื่น เช่น รายงานประจำปีของบริษัท ฯลฯ ซึ่งอาจมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมจากที่กล่าวไปแล้วในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังนั้นจึงอาจมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในส่วนของรายงานทางการเงินด้วย เพื่อให้ทราบถึงปริมาณที่แท้จริง และข้อมูลที่บริษัททั้ง 2 ประเทศเปิดเผย

- การศึกษาครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มพลังงานเท่านั้น ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมนี้เป็นเพียงหนึ่งใน 31 กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นเพื่อให้ความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเป็นไปอย่างชัดเจนมากขึ้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นด้วย